

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 280 | Tarih 27 Ekim – 2 Kasım

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 113 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020’de yayımlanan bir [görüş](#) belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

28 Ekim: Türk makamları, aralarında kıdemli diplomatların da bulunduğu 64 eski ve mevcut Dışişleri Bakanlığı çalışanını Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla [gözaltına](#) aldı veya haklarında yakalama kararı çıkardı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç](#)’tan bir haber alınamadı. Tunç’un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi [zorla kaybedilme](#) vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Ekim: Çanakkale Valiliği, 11. Yargı Paketi’ndeki ayrımcı hükümlere karşı planlanan protestolar öncesinde, 27 Ekim 2025’ten itibaren iki gün süreyle tüm LGBTİ+ etkinliklerini ve gösterilerini [yasakladı](#).

31 Ekim: Bir Türk mahkemesi, 2024’te İstanbul’da Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Günü kapsamında düzenlenen protestoda gözaltına alınan 168 kadın hakları savunucusu hakkında hazırlanan [iddianameyi](#) kabul etti.

31 Ekim: İzmir’de beş öğrenci, Hacettepe Üniversitesi’nde yaşanan palalı saldırılara tepki göstererek Ege Üniversitesi’nin akademik yıl açılışında Adalet Bakanı Yılmaz Tunç’u protesto ettikleri gerekçesiyle [gözaltına](#) alındı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Ekim: Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), Türkiye’yi [çevre haberciliği](#) yapan gazetecileri hedef alan ülkeler arasında gösterdi. RSF, hükümete yakın iş insanı Mehmet Cengiz’e ait orman tahribatı ve madencilik projelerini haberleştiren 26 Sözcü gazetesi muhabirine açılan davaları örnek gösterdi. Türkiye, 2025 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi’nde 159. sırada yer aldı.

28 Ekim: Tiyatro sanatçısı Eda Saraç, İstanbul’daki bir tiyatro oyununa giderken Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın konvoyu nedeniyle yolu kapatan polislerle yaşadığı tartışma sonrası Cumhurbaşkanı’na hakaret suçlamasıyla [tutuklandı](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

28 Ekim: Bir Türk savcı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu’nun “Wickr Me” adlı şifreli mesajlaşma uygulamasını kullandığını iddia ederek bunu siyasi [casusluk](#) davasında delil olarak sundu; bu

uygulamayı Gülen hareketiyle bağlantılı davalarda kullanılan ByLock'a benzetti.

29 Ekim: Fransız hukukçu Thomas [Hochmann](#)'ın yeni çalışması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) "ikincillik" ve "usule dayalı denetim" yaklaşımına aşırı bağlılığının, Türkiye'nin otoriter uygulamalarını meşrulaştırma riski taşıdığını vurguladı. AİHM yargıcı Saadet Yüksel'in davalardaki tutumunu örnek vererek, Türk mahkemelerinin alanına girmeme politikasının Türkiye'deki baskıcı uygulamaların nasıl "yasallık" görüntüsü altında sürdürülebildiğini ortaya koydu .

29 Ekim: Türkiye, 2025 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 143 ülke arasında 118. sırada yer alarak, yargı bağımsızlığının, insan haklarının ve yürütme üzerindeki denetimlerin zayıflamasıyla birlikte en büyük [gerileme](#) yaşayan ülkelerden biri oldu.

KÜRT AZINLIK

28 Ekim: İzmir'de lise son sınıf öğrencisi A.Y., arkadaşlarının Kürtçe bir şarkı eşliğinde [halay](#) çektiği videoyu sosyal medyada paylaştığı için "terör propagandası" suçlamasıyla, ailesine yöneltilen tehditler ve evine yapılan polis baskını sonrasında tutuklandı.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

28 Ekim: Gine uyruklu Dr. Sekouba Conde, 14 yıldır Türkiye'de yasal olarak yaşamasına ve Türk vatandaşı biriyle evli olmasına rağmen, hakkında hiçbir suçlama bulunmadan gizli bir ulusal güvenlik kararıyla [sınır dışı](#) edilme tehlikesiyle karşı karşıya.

CİNSİYET TEMELLİ HAKLAR

30 Ekim: İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), LGBTİ+ kimlikleri, eşcinsel birliktelikleri ve cinsiyet geçişini suç sayacak düzenlemeler içeren [11. Yargı Paketi](#)'nin geri çekilmesi çağrısında bulundu. HRW, bu paketi "on yıllardır yaşanan en ciddi insan hakları gerilemelerinden biri" olarak nitelendirerek, cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılığı kurumsallaştıracığı uyarısında bulundu.